

Sprawozdanie Zarządu Sekcji Speleologicznej Polskiego Towarzystwa Przyrodników im Kopernika z działalności w okresie październik 2008 – październik 2009

Początek okresu sprawozdawczego (październik 2008 r.) przypada na kadencję poprzedniego Zarządu Sekcji Speleologicznej PTP im. Kopernika, w składzie: J. Głazek - przewodniczący, J. Urban - sekretarz, M. Gradziński, D. Kicińska, A. Polonius, J. Pukowski i A. Wojtoń. Zarząd ten jest odpowiedzialny za organizację 42. Sympozjum Speleologicznego, które odbyło się w Tarnowskich Górach na Górnym Śląsku w dniach 24-26.10.2006 r. Instytucjonalnymi organizatorami tego Sympozjum były - oprócz Sekcji Speleologicznej PTP im. Kopernika - Polskie Towarzystwo Ochrony Zabytków Podziemnych HADES-Polska, Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, Komitet Badań Czwartorzędu PAN, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Instytut Ochrony Przyrody PAN oraz Instytut Geologii Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu. Komitet organizacyjny Sympozjum tworzyli: Adam Polonius (przewodniczący), Łukasz Polonius, Andrzej Tyc, Grzegorz Kłys, Janusz Chmura, Jerzy Parusel, Helena Hercman, Jerzy Głazek, Jan Urban, Mariusz Szelerewicz, jednak przy jego organizacji aktywnie współpracowali również Agata Koptyńska, Bernadeta Myśliwiec, Andrzej Wójcik i Arek Stępień z zespołem grotolazów z Tarnogórskiego Klubu Tataernictwa Jaskiniowego. Jak zwykle opublikowane zostały materiały sympozjalne obejmujące przewodnik wycieczkowy oraz streszczenia referatów (87 stron, ISBN 978-83-61191-08-7).

W Sympozjum wzięła udział duża liczba uczestników – 78 gości nie licząc organizatorów. W trakcie sesji referatowych zaprezentowano około 20 referatów, wśród których na pierwszym miejscu znalazły się wystąpienia poświęcone dokumentacji, zabezpieczeniu górnictwu oraz udostępnieniu dawnych wyrobisk górniczych w Tarnowskich Górach, na terenie Śląska oraz całego kraju. Przedstawiono również kilkanaście referatów dotyczących różnych aspektów badań jaskiniowych i krasowych na terenie Tatr, Beskidów, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Sudetów, Gór Świętokrzyskich i regionu lubelsko-wołyńskiego, a także zagadnień metodycznych badań geologicznych i biologicznych w jaskiniach. Interesującym elementem jednej z sesji był wernisaż prac plastycznych czwórki artystów: Wenera Lubosa, Karoliny Urbańskiej, Anny Wojtaszek oraz Izabelli Żuławnik, pod tytułem „Podziemne impresje”, poprzedzony referatem dotyczącym symboliki jaskiniowej w kulturze i sztuce.

W programie konferencji znalazły się trzy półdniowe sesje terenowe. Podczas pierwszej sesji zwiedzono podziemia wykonane podczas II wojny światowej w będzińskim wzgórzu zamkowym a następnie Kopalnię Ćwiczebną przy dawnym Technikum Górniczym „Sztygarka” (obecnie Zespół Szkół Zawodowych im. S. Staszica i Muzeum Miejskie „Sztygarka”) w Dąbrowie Górniczej. W ramach drugiej sesji terenowej uczestnikom sympozjum pokazano obie podziemne trasy turystyczne udostępnione w Tarnowskich Górach: Kopalnię Zabytkową i Sztolnię Czarnego Pstrąga. Trasa trzeciej sesji terenowej obejmowała zwiedzanie nieczynnego kamieniołomu dolomitów triasowych Blachówka oraz fragmentu nieudostępnionej części podziemnych wyrobisk tarnogórskich.

W trakcie Sympozjum Speleologicznego odbyła się uroczystość wręczenia Medali im. M. Markowicz-Łohinowicz przyznawanego przez Polskie Towarzystwo Przyrodników im Kopernika autorom najwybitniejszych prac naukowych z dziedziny badań jaskiń i krasu. Medale te wręczono 19 osobom.

Również w trakcie Sympozjum Speleologicznego, w dniu 24.10.2009 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków Sekcji Speleologicznej PTP im. Kopernika, podczas którego udzielono absolutorium ustępującemu Zarządowi Sekcji, wybrano nowe władze oraz zaproponowano miejsce następnego sympozjum. Przewodniczącym Sekcji wybrano prof. Jerzego Głazka, natomiast w skład jej Zarządu weszli: Elżbieta Dumnicka, Michał Gradziński, Józef Partyka, Andrzej Tyc i Jan Urban a także – jako organizator następnego sympozjum – Radosław

Dobrowolski i – jako administrator strony internetowej Sekcji – Adam Kapturkiewicz. Sekretarzem Zarządu został J. Urban. Jako miejsce następnego sympozjum zaproponowano Wyżynę Lubelska i Roztocze.

Niestety, w kilka dni po wyborze Przewodniczący Sekcji, prof. J. Głazek ciężko zachorował, co uniemożliwiło mu podjęcie obowiązków. W związku z tym w lutym 2009 r. Zarząd powierzył pełnienie obowiązków Przewodniczącego pani dr hab. Elżbiecie Dumnickiej, w tym okresie bowiem pojawiło się szereg spraw wymagających załatwienia. Pierwszą z nich był wniosek do zarządu Głównego PTP im Kopernika w sprawie nadania prof. J. Głazkowi godności Członka Honorowego tej organizacji. Ponadto w tym czasie Zarząd prowadził korespondencję z gruzińskim Towarzystwem Geograficznym (Alexandre Javakhishvili Geographical Society) – z inicjatywą tamtego stowarzyszenia – w sprawie podpisania umowy o współpracy. Umowa przewidywała wymianę publikacji, rozwój kontaktów i wzajemną pomoc w organizacji wyjazdów eksploracyjno-naukowych, jednak po uzgodnieniu jej treści Gruzini nie przysłali podpisanej wersji umowy. Wiosną b.r. otrzymaliśmy również pismo z Czeskiego Związku Speleologicznego dotyczący organizacji 16 Światowego Kongresu Speleologicznego w Brnie w 2013 r. Na prośbę czeskiego Związku poparliśmy ich starania w tym względzie i zapewniliśmy o kooperacji w przygotowaniu tego wydarzenia, w szczególności zaś w przeprowadzeniu na terenie Polski wycieczek przed- i/lub pokongresowych. Konkretnie zaproponowane zostały wycieczki na terenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (jaskinie krasowe), Wyżyny i Niziny Śląskiej (kras kopalny) oraz Beskidów (jaskinie niekrasowe).

Na przełomie 2008-2009 r. powstała również strona internetowa Sekcji Speleologicznej PTP im. Kopernika (adres: <http://www.ssb.strefa.pl/ssptp/>) zawierająca podstawowe dane na temat celów działania, struktury i bieżącej działalności Sekcji, jak również jej historii (w tym zdjęcia i dokumenty) a także historii oraz celów Nagrody i Medalu im. Marii Markowicz-Łohinowicz. Na tej stronie można znaleźć też dane o wydawnictwach Sekcji, w tym pełne wersje materiałów sympozjalnych z ostatnich kilku lat. Strona znajduje się na domenie Stowarzyszenia Speleoklub Beskidzki i dopiero od niedawna została zlinkowana z główną stroną PTP im. Kopernika.

Ponadto nadal działano na rzecz zwiększenia liczby członków Sekcji. Zgodnie ze stanem na dzień przed rozpoczęciem tego Sympozjum liczy ona 50 członków. Większość z nich na bieżąco opłaca składki członkowskie.

W tym roku Sekcja Speleologiczna poniosła jednak ogromną stratę – w dniu 3 lipca zmarł prof. J. Głazek, który był przez 18 lat, od 1981 r., Przewodniczącym Sekcji. W ciągu tych lat stał się widocznym znakiem aktywności Sekcji i ciągłości jej tradycji. Brał udział w organizacji naszych corocznych sympozjów speleologicznych. Aktywnie działał też w okresach pomiędzy nimi. Jego śmierć wyznacza wyraźną cezurę w dziejach naszego stowarzyszenia. Pamiętając o tym będziemy kontynuować naszą działalność.

Pełniąca Obowiązki Przewodniczącego
Sekcji Speleologicznej PTP im. Kopernika

Sekretarz
Sekcji Speleologicznej PTP im. Kopernika

dr hab. Elżbieta Dumnicka

dr inż. Jan Urban